

1. Vrees niet, gij wormke Jacobs (1)

Vreest niet, gij wormke Jacobs, gij volkske Israëls: Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls. Ziet, Ik heb u tot eene scherpe nieuwe dorschlede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult ze wannen, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien, maar gij zult u verheugen in den Heere, in den Heilige Israëls zult gij u roemen.

Predikatie over Jesaja 41 : 14-16 (*)

Geliefden in den Heere!

De Heere ziet in dit kapittel op den toestand van een gevangen volk, aanschouwende den toestand van menschen, die beide zwak, weinig in aantal, en arm waren, en die ook in het midden van hun vijanden waren. De Heere weet zeer goed wat de gedachten Zijner kinderen zijn wanneer zij in

---

(*) Gepredikt ter voorbereiding van een vastendag, den 22sten Augustus 1640. Het Schotsche leger van 20000 tot 30000 man had twee dagen te voren de Engelsche grens overschreden. De preek is vol toespelingen op het leger. Deze preek en de volgende over denzelfden tekst, alsmede die over Hosea VIII: 1, 3 en Joh. XX: 8, werden allen in dien tijd gepredikt.

zulk een toestand zijn. Hij weet wel wat in het hart is van hen, die vreemdelingen van Hem zijn. Hij kent ook het hart en de gedachten Zijns volks wanneer zij in ballingschap zijn. En om die reden wordt er, om hun hoofd boven water te houden, terwijl het hen dreigde te verzwelgen, en hen in gevaar bracht, dat de belofte, die de Heere hun gedaan had, niet vervuld zou worden, in de woorden die nu zijn voorgelezen, een bemoediging aan de gevangene Kerk gedaan, aan een gering, ellendig, zwak en hulpbehoevend volk, dat te midden van hun vijanden leefde. In de woorden kunnen wij de volgende bijzonderheden opmerken.

(1) Vooreerst is er een bemoediging: „*Vreest niet*”. (2) Een beschrijving van de partij tot welke de Heere dit spreekt: „*Wormke Jacobs*” en „*Volkske Israëls*”. (3) Er is een waarborg waarom de Heere dit zegt, en waarom Hij vertroostend spreekt „*Wormke Jacobs*”. „*Vreest niet*”, zegt de Heere uw Verlosser, de Heilige Israëls”. (4) Een reden hiervoor is genomen uit een belofte Gods, en de belofte is tweeledig in de tekstwoorden ternedergesteld: ten eerste, in algemeene bewoordingen aan de zijde Gods: „*Ik help u*”, en ten tweede, meer in 't bijzonder aan de zijde van het volk, wat zij zullen zijn: „*Ik heb u tot eene scherpe nieuwe dorschslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf*”. Alle machten in de wereld, die tegen u zijn, al zijn zij boven al de overigen uit gegroeid, zooals de vijanden der Kerk van Christus waarlijk zijn, zij zijn gezwollen stukken leem, en toch zegt de Heere, dat de Kerk sterkte van Hem zal ontvangen, om die bergen te dorschen en de heuvelen te vermalen. (5) Door wiens sterkte dit wordt gedaan, en wie er den dank voor zal ontvangen: „*Gij zult u verheugen in den Heere, in den Heilige Israëls zult gij u roemen*”. Dat is: Gij zult Mij danken, dat Ik het heb gedaan, en niet gij en uw eigen kracht.

Nu, als gij overweegt tot wien de Heere dit spreekt, en wien Hij deze bemoediging geeft: tot een worm, tot Jacob, een worm. Hij zegt tot hen: „*Vreest niet*”. Hieruit moesten wij dit leeren, dat een verdrukte Kerk, een volk, dat in nood is, reden heeft zich te verheugen omdat er kans op overwinning is, lang voordat de overwinning komt. En de redenen waar-

om een in nood verkeerende Kerk en volk zich mag verheugen in de kans op overwinning, voordat de verlossing komt, zijn zeer goed.

Ten eerste. Als gij op God ziet, die van hen zegt, dat zij zich zullen verheugen; Hij weet zeer goed, wat het einde zal zijn van al de verdrukkingen der Kerk, en Hij weet ook zeer goed wat het einde zal zijn van hen, die hen onderdrukken; Hij weet toch, dat Zijn Kerk, Zijn volk, tenslotte zal lachen, en zich in het einde in Zijn heil zal verblijden. Hij weet, dat de sceppter der goddeloozen niet altijd zal rusten op het lot der rechtvaardigen. De Kerke Gods moet lachen en zich verheugen wanneer Hij hen daartoe roept. Er is niemand, die recht heeft vroolijk te zijn en zich te verblijden dan de Kerk, het volk van God, en Hij weet, dat hun dag komt. Hij weet ook wat het einde zal zijn van de goddeloozen, die hen beroeren; van hen staat geschreven: (Ps. XXXVII: 13) „De Heere belacht hem, want Hij ziet, dat zijn dag komt”. Hij ziet hen wanneer zij zich in vroolijkheid en opgewektheid vermaken, en weet, dat er een zwarte wee voor hen aanstaande is, al zien zij het zelf niet, en daarom belacht Hij hen.

Een tweede reden waarom de Kerk zich mag verheugen bij het uitzicht op de overwinning voordat de verlossing komt, is, omdat Gods volk het ook ziet wat zal komen, en zoo mogen zij zich van tevoren verheugen; zij weten hoe het alles ten slotte zal gaan. Dat is het verschil tusschen de Kerk en hare vijanden. De vijand weet niet wat er over een jaar zal gebeuren, en wat het einde der dingen zal zijn, daarom gaan zij blindelings naar de hel. Zij weten niet wat zij onder aan de trap van welke zij afkomen zullen aantreffen. Doch waar het geloof is heeft het de gave van voorzeggung en vooruitzien; al zou alles samenspannen, en alle legers te land en ter zee zich tegen hen vergaderen, nochtans zal het in weerwil van die allen hun wel gaan: (Jes.: 10, 11) „Zeg den rechtvaardigen, dat het hun wel gaan zal, dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee den goddelooze, het zal hem kwalijk gaan, want de vergeldingen zijner handen zal hem geschieden”. Het geloof spreekt van tevoren hiervan.

Een derde reden waarom zij zich vooraf mogen verheugen

is deze: Als wij op de bedeeing Gods zien, dan mag Zijn volk zich in de verdrukking in het vooruitzicht van de overwinning verheugen, voordat de verlossing komt. Ik zeg, als wij op de bedeeing Zijner rechtvaardigheid en goedertierenheid zien, al is het, dat Gods volk in de oogen der wereld wormen en verachten zijn, dan behoeven zij hun vertrouwen daarom nog niet weg te werpen, omdat er goedertierenheid in God is, want die moet zich aan Zijn volk uitlaten. Laten zij in den voormiddag klagen en weenen, toch zullen zij in Gods wijze beschikking in den namiddag lachen. Laten zij in dit jaar treurig en bedroefd en bedrukt zijn, toch is het licht voor den rechtvaardige gezaaid en vroolijkheid voor den oprechte van harte. En zien wij anderzijds op de goddeloozen en op hen, die de Kerk berooven, dan is er rechtvaardigheid in God en zoo zullen zij over haar niet zegevieren; God zal in de beschikking Zijner rechtvaardigheid maatregelen tegen hen nemen. Zij zullen niet altijd voorspoedig zijn en lachen. Zij moeten noodzakelijk ten slotte treuren, en de rechtvaardigen zullen zich verblijden. De schaal van hun balans zal naar beneden gaan en die van de goddeloozen omhoog. Wanneer de korte hemel der goddeloozen voorbij is, dan moeten zij treuren, want er is recht en gerechtigheid in God, en het is recht bij God verdrukking te vergelden dengenen, die de Kerk verdrukken, en hun, die verdrukt worden, blijdschap en vrede.

Tot wie spreekt de Heere aldus? Tot het „*wormke Jacobs*” en het „*volkske Israëls*”, of tot „*weinige menschen Israëls*.” Dit is liefelijker, dan dat de Heere had gezegd: Mijn volk, en meer Gode gelijk, dan dat Hij hen Mijne kinderen, of „Zijne Bruid” had genoemd, óf Mijn volk, dat Ik Mij getrouwd heb, met wie Ik uit alle volken der aarde een verbond heb gemaakt.” Het geeft ons dit te kennen, dat de Kerke Gods nooit zoo ellendig, noch zoo woest en verlaten zal zijn, of zij hebben nog een Heere, die medelijden met hen heeft. Een, die hunne ellende aanziet, en hen met ontferming gadeslaat. Hij spreekt hierover, als Hij zegt: (Exod. III:7) „Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en Ik heb hun geschrei gehoord”. Het oog van een Vader in den hemel is op Zijn Kerk ge-

slagen, wanneer zij verdrukt worden en Hij heeft medelijden met hun toestand. Ziet hoe God de Kerk betitelt: (Jes. LIV:11) „Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste, ziet, Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten.” Het is een andere soortgelijke naam, dien Hij de Kerk geeft: (Ezech. XXXVII:4) „Profeteer over deze beenderen, en zeg tot hen: Gij dorre beenderen, hoort des Heeren woord.”

Waarom wilde de Heere niet tot hen zeggen: „Mijn geliefd volk;” „Mijn volk met wie Ik een verbond heb gemaakt,” enz.; maar „wormke Jacobs?” Dit is een woord van medelijden en het betaamt onzen Heere zeer wel medelijden te betoonen. De *nuttigheid* hiervan is dit, dat het ons kan leeren gebruik te maken van al deze benamingen, die de Heere aan Zijn Kerk, aan Zijn kinderen in deze wereld geeft. Wanneer Sion (Jes. LII) in het stof gewenteld ligt, worden zij vertroost met vele liefelijke beloften en bemoedigingen. En laat ons, nu onze Heere ons op die wijze vertroosting toewerpt, onze hand uitstrekken en ze aangrijpen. Nu het den Heere behaagt Zijn Kerk vele schoone beloften te geven, laat ons, wanneer de lucht in het Westen zwart is, die aangrijpen als wij verdrukt worden; laat ons leeren al onze kruisen van onzen Heere aan te nemen, gelijk het ons betaamt, en onze kruisen niet bederven door ze van eenige andere oorzaak te ontvangen dan uit de hand van God. Als wij konden leeren al onze kruisen in de handen van onzen Heere te geven, opdat Hij er over beschikke, en ze alle van Hem te ontvangen, wij zouden er beter bij varen, dan wij meestentijds doen. Doch het is uw verdiende loon, dat uw kruis en uw moeite uw dood is, wanneer gij ze niet aan uw Heere wilt overgeven, Die geen verbrokken landbezit, of het kruis van een slechten man, of een booze vrouw, of goddelooze kinderen, of vreezen vanwege de zaak van God, dat het daarmede niet goed zal gaan; wanneer gij dat alles niet aan uwen Heere overgeeft. Indien al die dingen door ons op den Heere konden worden gewenteld, dan zou Hij, die een gevende en een ontfermende Heere is, Die ons lijden en onze kruisen ziet, ongetwijfeld een zekere verlossing zenden tot de zulken, die in geloof en

lijdzzaamheid zichzelf en alles wat hun overkomt aan Hem opdragen.

Nog eens: „*Wormke Jacobs*”, en „*volkske Israëls*”. Dit is een zoo geringe benaming als iemand kan worden gegeven — *een worm*. Waarin waren die namen gepast voor het volk, dat Hij zich ondertrouwd had, het volk in deze wereld, dat Hij het hoogst schatte, en waarom zou Hij hun geen meer eervollen naam gegeven hebben? De Heere spreekt nu over hen zooals zij in de oogen der wereld zijn, en niet zooals Hij over hen denkt; want zij zijn nooit de meeste in aantal, noch zijn zij de sterkste als men op hen ziet, noch de wijste, noch de rijkste. Neen, zij zijn voor het meerendeel de geringste personen. Jerusalem is een verlatene vrouw en wanneer allen Jerusalem voorbijgaan, en zien hoezeer het verwoest is, zeggen zij: (Klaagl. II : 15) „Is dit die stad daar men van zeide, dat ze volkomen van schoonheid was, een vreugde der gansche aarde? Alle hare vijanden sperren hunnen mond op over haar, om ze te verslinden”. En toch zult gij de Kerke Gods niet beter bevinden, wanneer gij haar ziet zooals zij in Micha IV : 6 wordt beschreven, als een hinkende kreupele vrouw, die maar één been heeft om op te gaan. Ja, Zijn Kerk wordt (1. Cor. I : 27) de nullen der wereld genoemd, die het oprapen niet waard zijn, het uitvaagsel der wereld, het onedele, het onedele, het verachte, het uitschot onder de menschen, en (Kap. IV : 13) „*aller afschrapsel*”. Zijn Gods kinderen inderdaad zoo? Neen, zij zijn inderdaad niet zoo, want zij worden (Mal. III : 17 Eng. overz.) de juweelen des Heeren, Zijn geliefd volk genaamd. (Jer. XXXI : 20) „Is Ephraïm Mijn dierdare zoon? Is hij een troetelkind? (Eng. overz.).

Hoe komt het dan, dat God zoo van Zijn Kerk spreekt? *Antwoord*. De Heere spreekt zoo over Zijn Kerk, Zijn volk, zooals de menschen over hen spreken en overeenkomstig hun uitwendigen staat in de wereld, want de wereld ziet de beste zijde niet. De wereld kent onzen Vader niet, ook kennen zij onze verheuging niet. Wat de Kerk heerlijk maakt is voor de oogen der wereld verborgen. (Spr. XIV : 10) Een vreemde zal zich zal zich met de blijdschap der Kerk niet vermengen. Zij kennen onze blijdschap niet, want die

is met Christus verborgen in God. Al onze beste dingen zijn voor de oogen der wereld verborgen; zij zien alleen de slechtste.

Wij moeten hieruit leeren, dat als de Kerk van Christus dus schijnt te zijn in de oogen der menschen, en de Heere hen daar tegenover zoo hoog schat, laten wij hen dan niet verachten, bespot hen dan niet al schijnen zij in de oogen der wereld gering te zijn; want laat tegen de Kerk opstaan wie wil, omdat zij meenen, dat haar kracht niet groot is; want zoo zwak als zij is, zij zullen in stukken gebroken worden, wie zij ook zijn, die het zwaard tegen de Kerk van Christus durven trekken of met haar in botsing komen. Ziet daar! zij hadden geen arm om hun zwaard weder op te steken. Ziet daar! of zij niet allen in stukken zijn gebroken. Wat een vervloekt woord wordt er gesproken van hen, die vijanden der Kerk en haters van Sion zijn! (Ps. CXXIX : 5—7) „Laat ze beschaamd en achterwaarts gedreven worden, allen, die Sion haten. Laat ze worden als gras op de daken, hetwelk verdort eer men het uittrekt; waarmede de maaier zijn hand niet vult, noch de garvenbinder zijn arm. Noch, die voorbijgaan niet zeggen: De zegen des Heeren zij bij u; wij zegenen ulieden in den naam des Heeren”. Niemand, die hen met hun werk bezig ziet, zal hen zegenen, maar de toorn Gods zal op hen zijn; maaiers noch garvenbinders zullen eenig goed van hen trekken, maar toorn en verderf zullen hen aangrijpen.

Er is nog iets anders in deze benaming. Hij noemt hen Jacob, en Jacob is des Heeren verbondsvolk. En zoo geeft het zooveel te kennen alsof Hij zeide: Vreest niet, veracht en zwak volk, gij zijt toch Mijn verbondsvolk. Er is geen kruis, ellende of verdrukking, die Gods volk overkomt, of het is van den Heere, en het is aan Hem verwant; want het eerste woord geeft te kennen, dat zij veracht en zwak waren, een worm; maar het volgende woord, „Jacob”, is een eere-titel. Wij kunnen hieruit leeren, dat zelfs de ellende van de Kerke Gods heerlijk is, zelfs de kruisen van Gods kinderen hebben een ander soort luister dan al de heerlijkheid, die in de wereld is. Deze twee benamingen toch geven zooveel te kennen alsof gezegd werd: Verachte menschen, doch hoog vereerd van God, het uitvaagsel der wereld, en toch, niet-

tegenstaande dat, dezulken, die de Heere bij de hand heeft genomen om Zijn volk te zijn, Hij heeft op Zich genomen hun God te zijn. Er zijn drie gezegende dingen, die de kinderen Gods in al hun kruisen overkomen, welke de wereld in hare moeiten en kruisen niet heeft.

Ten eerste. Er is een matiging terwijl zij er onder zijn. Het bewijs hiervan hebben wij in dezen tekst. Hij noemt hen: „Wormke Jacobs”, en toch zegt Hij tot hen: „Ik heb u tot een nieuwe dorschlede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf”. De Kerk wordt verdrukt en toch leven zij; zij lijden honger en toch zijn zij goed gevoed; zij worden vervolgd, doch daarin niet verlaten. De vijanden doen wat zij kunnen om ons in het graf te brengen, en toch zelfs dan, wanneer wij in het graf zijn, zullen wij leven. Neen, er is zulk een matiging van de moeiten der Kerke Gods, van Zijn kinderen, dat er geen ons verdriet of moeite over hen komt, wat niet alles in den hemel is afgewogen voordat het hun overkomt; gij zult er niet meer van krijgen dan den Heere behaagt. De Heere zal u niet meer uit dien drinkbeker doen drinken dan uw maag kan verdragen. Hij zal u niet zoolang laten drinken tot uw hart blijft stilstaan. De kinderen Gods hebben zulk een lieflijke matiging in al hun ellenden. Zooveel verachting zal over hen komen en niet meer; en het zal alles met eere gemengd zijn.

In de verdrukkingen van Gods kinderen is nog iets anders, namelijk, dat er een schoone glans op hen ligt. „Wormke Jacobs”, verachten van de wereld, en toch, u heb Ik uit de wereld uitverkoren om van Mij te zijn. O! er ligt zulk een schoone luister op alle kruisen van Gods kinderen, dat alles wat hun overkomt wel gedrenkt is met de liefde en de gunste Gods: (Openb. XIV:13) „Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan; Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid, en hunne werken volgen met hen”. Wat is bitterder en vreeselijker dan de dood, en toch is het sterven in den Heere zoet en goed gedrenkt voor de kinderen Gods, want dan rusten zij van hun arbeid. Job zegt: (Kap. V:17) „Ziet, gelukzalig is de mensch, dien God straft”. Straf of tuchtiging is op zichzelf bitter, en toch zooals zij

van den Heere komt en met Zijn liefde bevochtigd is, is het zoet, en wel zoo zoet, dat de zaligheid daarin bestaat. Van de Apostelen, toen zij voor den Raad gegeeseld werden omdat zij het Evangelie predikten, staat geschreven: (Hand. V:41) „Zij dan gingen heen van het aangezicht des Raads, verblijd zijnde, dat zij waren waardig geacht geweest om Zijns wille smaadheid te lijden”. Er zijn daar twee goed passende dekingen over hun lijden. Ten eerste, de gezegende hoogachting, die de Heere voor hen heeft: „Hij achtte hen waardig”. Ten tweede: zij waren verblijd, dat zij waardig werden geacht, om voor den naam van Jezus te lijden. Het is goed, als wij een verkleurde huid en bebloede schouders krijgen, om het prediken van het Evangelie onzes Heeren. In zulk een verachtelijkheid als deze is, is heerlijkheid en eere. Onze schande is een heerlijke schande. Onze honger is Zijn volheid. Onze Christus is daarmede een verkwikkende Christus. Onze dood is ons het leven.

Ten derde. „wormke Jacobs” Dit geeft zooveel te kennen als dat de Heere achtte, dat Hij in betrekking stond met hun kruisen. Geen kruis of ellende overkomt de Kerke Gods of een van Zijn kinderen, dat niet aan God verwant is. Er wordt een uitnemend woord door den Apostel gesproken: (Col. 1:24) „Ik vervul in mijn vleesch de overblijfselen van de verdrukking van Christus van de verdrukkingen van Christus,” en over Mozes sprekende, zegt hij: (Hebr. XI:26) „Hij achtte de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte.” Het lijden van de Kerk en van Gods kinderen is het lijden van Christus. Uw benauwd hart, uw verliezen, uw lijden, zijn die van Christus. De verdrukkingen der wereld zijn bastaard verdrukkingen, zij staan niet in betrekking tot Christus. Er zijn er genoeg onder 't kruis, waarmede Christus niets te maken heeft. Wel hem, die onder kruis is, en tot wien Christus zegt: „Half mijn.” Gij moet hiervan gebruik leeren maken en zien, wanneer gij onder kruisen zijt, hoe nauw zij aan Christus verwant zijn. Is het uw smart en uw droefheid uit vrees, dat het met de zaak des Heeren en met Zijn volk niet wel staat? Dat is een droefheid, die aan Christus verwant is, en Hij zal ze vertroosten, die daarover

in droefheid verkeer. Doch als uw smart en uw droefheid daarover gaat, dat gij armer zult worden dan gij tevoren waart, omdat er iets van u gevraagd wordt voor Gods zaak, dat u, door in een verbond met God te treden, in grooter gevaar zal brengen dan tevoren, dan zult gij wegens uw kruis en uw moeite niets van de vertroosting van Christus ontvangen; Hij heeft daarmede niets te maken. Wel hen, die weten dat hun kruisen niet de hunne, maar dat het Christus' kruisen zijn, want dan zijn hun kruisen goed opgewonden in een weefsel van Zijn liefde, want dan zal het u geen kwaad doen noch u dooden, maar gij zult het lijdzaam en edelmoedig dragen. Dat is een zalige verdrukking, die een verdrukking van Christus is, en Hij heeft die voor u verkozen.

Vreest niet, gij wormke Jacobs, gij volkske Israëls; en om dit krachtig te bevestigen voegt Hij er aan toe: „Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls”. Welke grond van vertroosting zou dit zijn, als het werd gezegd door iemand, die niet kon helpen? maar de Heere zegt het.

Er zijn drie soorten, die op zich nemen onder verdrukking te troosten.

Ten eerste. Er zijn sommigen, die meer kunnen doen, maar alleen een goed woord tot hen spreken. Dat is maar een schrale troost, als men tot een ontroerde consciëntie een woord spreekt en meer niet.

Ten tweede. Sommigen nemen op zich onder verdrukking te troosten en zij kunnen niets doen; doch wanneer alles gedaan is, is het slechts menschenhulp en ons wordt verboden op hulp van den mensch te vertrouwen: (Ps. CXLVI: 4) „Vertrouwt niet op prinsen, op 's menschen kind, bij hetwelk geen heil is”.

Dan is er nog *een derde*, Die in benauwdheden helpt, Die alleen op Zich mag nemen te helpen, want Hij kan onfeilbaar helpen in benauwdheden. Hij is een Koning van Zijn woord; Hij helpt waarlijk waar Hij belooft het te doen. Wanneer God zegt: Vreest niet, al waart gij dan aan alle zijden van vijanden omringd, en al waren er zooveel duivels rondom u als er grassprietjes op de aarde zijn, of als er regendroppels gevallen zijn zoolang de wereld bestaat, gij behoeft niet te

vreezen; dan kunt gij door de zee gaan, en de zee zal u niet verdrinken, of door het vuur en het zal u niet verbranden; dan kunt gij op het graf dansen, want het graf zal u niet verderven. Zoo is ook dit goedgunstig woord: „Ik zal u behoeden, zegt de Heere, uw Verlosser, de Heilige Israëls”. Wat zou het als Jeremia of Jesaja dit tot hen gezegd had? Neen, dat was zeker niet genoeg geweest, maar de Heere zegt het, en dat moet vaststaan. Grijpt dan dit woord aan, het is er aan toegevoegd om u te vertellen, dat een zich in benauwdheid bevindende en twijfelende ziele geen woord kan krijgen waaraan zij zich kan vastklemmen, dan alleen dat, hetwelk de Heere spreekt. Al zou een Engel of een koning zeggen: „Vrees niet,” of twintig of dertig duizend gewapende mannen zouden dat zeggen, dat heeft niet de minste waarde; en geve God, dat wij te dezer tijd niet meer op menschen vertrouwen dan op den Heere. Doch als de Heere tot een ontroerde ziele zegt: „Vrees niet,” dan mogen wij op dat woord vertrouwen. Een twijfelende ziele krijgt geen vast woord om zich aan vast te klemmen, zoolang zij niet Gods woord krijgt om haar te ondersteunen. Bindt een schip aan een bosch biesen, om het daaraan vast te leggen, dat zal maar een licht anker zijn; het kan het schip niet houden wanneer het in beweging komt. Evenzoo heeft het voor een benauwde ziel geen waarde, als men haar gebiedt in de Kerk te gelooven, of in het woord van den Paus; óf op het boek van de kerkelijke instellingen te vertrouwen, voornamelijk voor een ziele, die overstelpt en benauwd is, wanneer veel vijanden haar omringen. Gij weet, dat een *wormpje* een diertje is, dat zooveel vijanden heeft als enig ander dier, want wanneer het op den grond kruipt, heeft het zooveel vijanden als er voeten over de aarde gaan, die het kunnen vertrappen zoodat de ingewanden er uit gaan. Zoo is de Kerk, zoo zijn de kinderen Gods, van alle zijde van vijanden omringd. Doch hier is een ondersteunend woord voor een „wormke Jacobs”: „Ik help u, spreekt de Heere,” en zoo kan het anker het houden tegen alle stormen en verzoeking, die hen overvallen. Gij kunt weten hoeveel twijfelingen zich opdoen om de kinderen Gods te overvallen, voornamelijk als er legers om hen heen zijn, en als de kracht van hen, die

tegen ons zijn zoo groot is alsof er koningen aan hun zijde staan. Doch zelfs wanneer het zoo is, is des Heeren „Vreest niet,” een krachtig woord voor hen, die de beloften Gods kunnen aangrijpen, die in geloof kunnen zeggen: Als ik sterf zal Gods belofte met mij sterven, want daar houd ik mij aan. Wanneer God, die een Koning van Zijn woord is, zegt: „Vreest niet”, wat behoeft gij u dan te bekommeren om honderden of duizenden, óf die te vreezen wanneer zij rondom u zijn? David zegt: (Ps. III:7), „Ik zal niet vreezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten.” Dat is een moedige ziel, en hij is de beste krijgsknecht en de dapperste, die een zwaard trekt, die meer op de belofte Gods vertrouwt dan op alle andere helpers in de wereld.

Nog eens; sommige zullen misschien tegenwerpen en zeggen: Ik weet, dat er in elk opzicht genoeg in God is, maar wat baat mij dat, zoolang ik zoo onwaardig ben? Wat heb ik aan Zijn beloften? ik ben zoo zondig en onwaardig.

Antwoord. Aan wien zijn de beloften gedaan, indien niet aan u? Als Christus uw Verlosser is en gij met Hem in een verbond zijt, dan zijn al Zijn beloften aan u gedaan, wie gij ook zijt, al zijt gij in uw oogen nog zoo onwaardig. Doch dat geeft ons in het stuk van gelooven, en in zake het geloof, den grootsten nekslag, dat wij, omdat wij, en met recht, veel op onszelve hebben aan te merken, daarom zoo gereed zijn ook bij God en Christus schuld te vinden. O, zeggen wij, er is veel schuld bij mij, en daarom kan ik niet gelooven, dat Uw woord der belofte ook voor mij is. Dat is hetzelfde, alsof wij zeggen, dat, omdat wij slecht zijn, daarom Christus ook slecht is. Een verwijfelende ziele heeft gewoonlijk veel op God en Christus aan te merken. Gij zult zeggen, dat Hij lang laat wachten eer Hij komt, en klaagt, dat Hij u niet spoedig genoeg tot Hem inlaat; terwijl de waarheid is, dat gij, omdat uw oog boos is, geloof, dat het Zijne ook boos is. Het zou goed voor ons zijn, als wij, in het zien op de beloften, buiten onszelve zagen, en op de beloften alleen in Christus; want als gij naar eenigerlei grond om te gelooven in uzelf, of in het schepsel ziet, dan zult gij nooit gelooven. Dat is de zekerste wijze

van gelooven, dat gij zegt: „Gij, gijzelf, zijt ledig, doch Christus is vol. Ik ben een verloren ziele, maar Hij zoekt wat verloren is, en Hij is gevonden van degenen, die Hem niet zoeken.” Wanneer wij eenmaal daar komen, en op die wijze op den Heere betrouwen, dan grijpen wij de beloften recht aan. Nu, niettegenstaande alles wat wij gehoord of gezien hebben, dat tegen ons is, en hoe zwak wij ook zijn, toch danken wij God voor wat in dit land geschied is: vier en twintig of dertigduizend man, een naburig koninkrijk binnen trekkende. Doch zij zullen misschien honderd duizend man oproepen om tegen hen op te trekken; indien wij echter dit woord der belofte kunnen aangrijpen: „Vreest niet, gij wormke Jacobs, gij volkske Israëls: Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls”; en indien zij besluiten, (als zij het moeten doen) te vechten omdat zij gelooven; en als wij, die thuis blijven, zonder ophouden voor hen tot God kunnen bidden, dat de Heere er velen wil opwekken hen te begunstigen, en de harten der vijanden te doen bezwijken, wat zou dan onze Heere niet doen voor hen, die in Hem gelooven.

De naam, dien God hier krijgt. Het is een nieuwe naam, want God heeft twee soorten van benamingen in Zijn Woord. Zoo is daar de naam Jehova, *Heere*, en God, en de Heere zou deze namen behouden, al was de wereld, of wat ook geschapen is, er nooit geweest. Doch als er geen wereld, en verloren zondaren, en een Kerk waren geweest, dan was Hij geen Schepper, noch een Verlosser, noch een Man voor Zijne Kerk geweest. En zoo heeft de Heere die benamingen van Schepper, Verlosser, de God des ganschen aardbodems, de Man Zijner Kerk, de Heilige Israëls, wegens ons en ons huis. Wij mogen van die namen, die de Heere wegens ons heeft, twee dingen zeggen:

Ten eerste, dat het zeer nederige benamingen zijn, en zeer troostelijk voor ons; want daaruit kunnen wij zien, dat Hij ons en ons huis getrouwd heeft, omdat Hij vanwege ons namen heeft aangenomen. Wegens Zijn verloren volk neemt Hij den naam aan van Verlosser; wegens het verbond, dat Hij met Zijn volk heeft gemaakt, neemt Hij den

naam aan van de Heilige Israëls; wegens het trouwen met Zijn volk draagt Hij den naam van Man. Dit is evenals met een huis, dat wegens het gemis van mannelijke erfgenamen zijn naam schijnt te zullen verliezen, en er komt iemand in, die de erfenis van het huis trouwt, en de namen van het huis aanneemt en den naam daarvan aanneemt, en zoo den naam in stand houdt.

Ten tweede. Zoo mogen wij ook zeggen, dat de Heere geen onwerkelijke ledige namen heeft. Velen zijn er in de wereld, die inderdaad ledige namen en ledige titels hebben. De Heere heeft veel koningen gemaakt en velen hunner vervullen niet de plaats van een koning; al zijn zij vorsten, nochtans hebben zij geen vorstenhart. De overheden worden (in Ps. LXXXII:6) „goden genaamd; en toch zullen zij den volgenden dag sterven, en zoo zijn zij niet wezenlijk goden, want God kan niet sterven. Velen worden vrienden genaamd, die toch geen wezenlijke vrienden zijn; want zij zullen, óf zich van ons afwenden, óf zij zullen den volgenden dag sterven en dan is hun vriendschap weg. Doch wat den Heere onzen God aangaat, Die heeft in het geheel geen ledige namen: (Jes. XLIII:3) „Want Ik ben de Heere uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland.” Hij zegt: (Mal. III:6) „Ik, de Heere, worde niet veranderd.” Dit moest ons leeren ons vertrouwen te stellen in dezen Heere, die dus namen aanneemt van ons, en meer op Hem te vertrouwen dan op alle menschen, die niet in staat zijn de plaats te vervullen, die zij innemen, dan te steunen op generaals en veldoversten, en dergelijken, die onbekwaam zijn iets te doen overeenkomstig de plaats, die zij bekleeden. Neen, het is beter op den Heere te vertrouwen, Die nog nooit een veldslag heeft verloren, en die geen ledige namen aanneemt. Zooals God in Zijn Woord wordt genoemd, dat is Hij inderdaad. Het is een verdoemelijke leer, die de Arminianen onderwijzen, als zij zeggen, dat Christus een Koning is, en dat het toch kan zijn, dat Hij geen onderdanen heeft, want zij stellen, dat Zijn koninklijk ambt alleen hierin bestaat, dat Hij het recht heeft een Koning te zijn, al zouden al Zijn onderdanen van Hem afvallen. Zij zeggen, dat Hij een Man is, omdat Hij het recht heeft een vrouw

te trouwen, al is het, dat zij Hem niet wil trouwen. O, dat moet wel een verdoemelijke leer zijn, te zeggen, dat Christus een Koning is, en dat het toch kan zijn, dat Hij geen onderdanen heeft; dat Hij een Heere zal zijn en toch geen gewillig volk zal hebben! Hij neemt geen ledige namen aan. Welken naam de Heere ook aanneemt, die is tot zaligheid. „De naam des Heeren is een sterke toren, de rechtvaardige zal daarheen loopen, en behouden worden.” Zijn de letters van den naam HEERE een sterke toren? Neen, de Heere Zelf is het. De rechtvaardigen vertrouwen op den naam des Heeren, en op den naam des Heeren vertrouwen is op Hemzelfen te vertrouwen. Zoodat als wij kunnen leeren den Heere in Zijn namen te erkennen, en in Zijn macht en heerschappij, en Hem op Zijn troon te zetten, dan zal Hij ongetwijfeld alles voor ons zijn, wat Hij genaamd wordt. Hij zal een Vriend zijn voor u, die een vriend mist, een Vader voor den wees, een Koning voor hen, die op Hem vertrouwen; die wel een aardschen koning hebben, doch een koning, die zijn plicht niet jegens hen doet. Hij zal een Man zijn, wanneer de man sterft van hen, die op Hem vertrouwen, of die een man hebben, die zijn plicht niet jegens hen vervult. Hij vervult al de behoeften, die zij kunnen hebben, die op Hem vertrouwen.

„Ziet, Ik heb u tot eene scherpe nieuwe dorschlede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Gij zult ze wannen en de wind zal ze wegnemen.”

Opdat de Kerk deze benaming niet verkeerd zou opvatten: „Wormke Jacobs, en volkske Israëls,” als lage namen (daar lage namen onze harten dikwijls ternederwerpen) zegt de Heere tot hen: Toegegeven, doch niet toestemmende, dat het zoo is, toch „zal Ik u helpen, spreekt de Heere, uw Verlosser, de Heilige Israëls.” En die hulpe wordt in het 15de vers terneder gesteld: Ik heb u tot een scherpe nieuwe dorschlede gesteld, die scherpe pinnen heeft.” Dit 15de vers lost een twijfeling op. Zij konden zeggen: Hebben wij niet met recht reden om te vreezen, wij zijn toch maar een wormpje en *weinige menschen*, (zooals het in de grondtaal luidt); en waarom zouden wij dan geen reden hebben om

te vreezen? De Heere zegt tot hen: Nochtans hebt gij in 't minst geen reden om te vreezen"; en ik zal die tegenwerping beantwoorden, dat er in een zwakgeloovige geen grond is om te twifelen; maar de Heere heeft een wig waarmede Hij die weder met geweld uit kan drijven: „Ik zal u tot eene scherpe nieuwe dorschlede stellen, die scherpe pinnen heeft." Hoe wordt hierdoor hun tegenwerping beantwoord? Zeer goed; want zij worden eerst een wormke genaamd, en nu, een scherpe nieuwe dorschlede, die scherpe pinnen heeft. Een geringe en verachte Kerk, min en gering geacht in de oogen der wereld, en toch niettemin een dorschvlegel om de bergen der aarde tot niet te dorschen en ze zoo te vermalen, dat zij worden weggeblazen, zoodat zij niet in staat zijn hun slagen te verdragen. Gij ziet dan, dat de Kerk in de oogen der wereld maar gering en door hen veracht is; en toch desnietteenstaande de kwaadste partij daar de machten der wereld ooit mee te doen gehad hebben. Laat zich tegen de Kerk van Christus verheffen wie wil, zij zullen ervaren, dat zij nooit met iemand slaags geweest zijn, zooals zij. Laten koningen en de antichrist, de paus en zijn macht, prelaten en pausgezinden, tegen de Kerk van Christus opstaan, zij zullen bevinden, dat zij nooit taaier tegenpartij hebben gehad als de Kerk, want de Heere heeft genoeg om Zijn volk zoo sterk te maken, dat zij overmogen.

Hoe worden zij een nieuwe scherpe dorschlede, die scherpe pinnen heeft? De Heere maakt hen zoo, en als dat niet zoo was, dat zij iets van des Heeren maaksel zijn, dan zouden zij inderdaad niets zijn. Maar nu de Heere hen zoo heeft gemaakt zijn zij sterk genoeg om al hun tegenstanders te wederstaan; al was de Kerk gedood, dan kan Hij nog een slag met hen winnen; al waren zij dorre beenderen, dan kan Hij zenuwen op hen leggen, en vleesch op hen doen opkomen, en een huid over hen trekken, en den geest in hen geven, en hen levend doen worden, en hen doen overmogen. En al waart gij een worm, gij zult een nieuwe scherpe dorschlede zijn, die scherpe pinnen heeft, gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf. Dan bestaat de sterkte der Kerk daarin,

dat God hen sterk maakt. Geve God, dat onze oogen niet op menschen gevestigd zijn om door hen beveiligd te worden! En toch, ik vrees, dat onze oogen maar al te veel op menschen zijn gevestigd. Laat ons daarop zien, dat de Heere ons sterk maakt. Waarlijk, wij zien allen den verkeerden kant uit als wij niet op de sterkte van onzen Heere, maar op iets anders zien. Dit wil zeggen, dat wij allen verkeerd zien, wanneer wij op iets zien, dat in onszelve is, en niet alleen zien op hetgeen in Christus is. Helaas! zegt iemand, ik ben een groote ongeloovige, en zal Christus Zijn schoone aangezicht tegen mijn zwarte wangen drukken? Zal Hij mij kussen, die zulk een vuilen mond heeft? Neen. Als God u iets maakt, dan zult gij inderdaad iets zijn. Het is niet onze schrandtheid of waardigheid, die het gevaar zal afwenden. Paulus is niets in zichzelf en in zijn eigen schatting, en toch vermag hij alle dingen door Christus, die hem kracht geeft" (Phil. IV: 13). Zoo staat er geschreven: (Hebr. XI: 34) die „uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, hebben heirlegers der vreemden op de vlucht gebracht" door Zijn sterkte; (Openb. I: 6) „De Heere maakt ons tot koningen en priesters Gode en Zijnen Vader; en (Rom. VIII: 37) „Maar in deze allen zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, Die ons heeft liefgehad."

Hoe zal de Heere dit doen aan Zijn zwakke Kerk, aan het wormke Jacobs, aan het volkske Israëls? De Heere doet het langs vier wegen.

Ten eerste. Soms geeft Hij hun aardsche sterkte om hun vijanden uitwendig te overwinnen; zoo zal de Heere soms enkele duizenden verheffen tegen vele duizenden, zoodat zij hen op de vlucht drijven. De Heere zal dat woord bevestigen, dat, al werd het door een valschen profeet gesproken, nochtans Gods woord is: (Num. XXIV: 5, 7, 8) „Hoe goed zijn uwe tenten, Jacob! uwe woningen Israëel! Daar zal water uit zijne emmeren vloeien, en zijn zaad zal in vele wateren zijn, en zijn Koning zal boven Agag verheven worden, en zijn Koninkrijk zal verhoogd worden. God heeft hem uit Egypte uitgevoerd, zijne krachten zijn als eens eenhoorns; Hij zal de Heidenen, zijne vijanden, verteren,

en hun gebeente breken en met zijne pijlen doorschieten." Dit werd van het zaad Jacobs gesproken toen zij uit Egypte kwamen, en nog geen voet grond erfenis bezaten, noch een hut om in te wonen, noch een schoof koorn op het land; om aan te toonen, dat onze Heere zekerheid kan geven aan hen, die in de oogen der menschen min en gering zijn, zooals: (Jes. X:33) „De Heere HEERE der heirscharen zal met geweld de takken afkappen, en die hoog van statur zijn, zullen nedergehouden worden en de verhevenen zullen vernederd worden." Hij kan maken, dat zij onder den gevangene moeten nederbuigen. Ja, al waren wij, die van deze natie zijn, aan de zee en landzijde afgesloten, dan zullen zij, als zij de sterkte des Heeren missen en wij die hebben, onder ons vallen.

Ten tweede. Omdat zij, die tegen Sion optrekken, wie zij ook zijn, hun schoonsten dag gezien hebben. Van het eerste oogenblik af, dat zij tegen Sion optrekken, hebben zij nooit weder een dag, dat het hun goed gaat. Gij weet hoe het met Babel afliep van den tijd af, dat zij Gods volk gevankelijk wegvoerden naar Babel, dat de hamer der gansche aarde werd genaamd; en toch was het van den tijd af, dat zij Gods volk wegvoerden, met hun goede dagen gedaan. Van den tijd af, dat zij tegen het volk Gods en Zijn land optrokken, profeteerde Jeremia, dat alle volkeren rondom tegen Babel zouden optrekken. Onder vele andere plagen, die tegen hen werden uitgesproken, profeteerde Jeremia (kap. LI:26) „En zij zullen uit u geen steen nemen tot eenen hoek, ook geen steen tot fondamenten; want gij zult tot eeuwige woestheden zijn, spreekt de Heere." Van den tijd af, dat Faraö tegen Israël en tegen Mozes opstond kwam de eene plaag na de andere over hem, totdat hij ten slotte aan de visschen tot spijs werd gegeven, en de toorn Gods ontbrandde over hem, en zijn vorsten, en zijn volk. De Kerke Gods is een mijt, maar laat komen wie wil, om die mijt te knappen, zij zullen er hun maaltanden op stukbijten, zoodat zij nooit weder goed zullen kunnen eten. Wie het ook zij, die zich vijandig stelt tegen dit verbond, dat God met dit land heeft gemaakt, en zij met Hem, (al was het maar om er met zijn hart een vijand van te zijn) het

is honderd tegen een, als het hun ooit weder een dag goed zal gaan. Kan de man verdragen, dat iemand tegen zijn vrouw zal opkomen om haar kwaad te doen? Neen; wij gelooven zeker, dat de Heere Zich zal wreken op de vijanden van ons verbond in Schotland en van deze zaak, voor welke wij nu geroepen zijn te velde te trekken.

Ten derde. De Kerk behaalt de overwinning over haar vijanden vanwege haar Hoofd. Christus heeft kracht genoeg voor Hem en haar beiden. Gij weet wat van Christus geschreven staat: (Ps. II:9) „Gij zult hen verpletteren met een ijzeren scepter, Gij zult hen in stukken slaan als een pottbakkersvat. In Jes. XLIX:25 en 26 wordt een verschrikkelijk woord gesproken tegen de vijanden van Gods volk: „Met uwe twisters zal Ik twisten, en uwe kinderen zal Ik verlossen. En Ik zal uwe verdrukkers spijzen met hun eigen vleesch, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden, als van zoeten wijn; en alle vleesch zal gewaarworden, dat Ik, de Heere, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige Jacobs". Zoo wordt dit alles gedaan door de kracht van Christus. Want aan Hem als Middelaar is een belofte gedaan (Ps. CX:5), dat het hun, die Zijn vijanden zijn, wie zij ook zijn, nooit voorspoedig noch wel zal gaan. Nu de Heere Hem alle macht heeft gegeven in den hemel en op de aarde, kan Hij recht doen onder Zijn vijanden, want Hij mag binnen Zijn landpalen onthoofden en ophangen. Hij zal de putten vullen met de doode lichamen Zijner vijanden, en in het najagen van Zijn vijanden zal Hij zoo heet en haastig zijn, dat Hij niet in de herberg zal gaan om daar een glas wijn te drinken en Zich te verfrisschen, maar Hij zal het water uit de beek drinken tot den tijd toe, dat Hij Zijn vijanden geoordeeld en verwoest heeft.

Ten vierde. De Kerk van Christus moet een scherpe dorschlede zijn vanwege dit Evangelie, want de kwade en droevige dagen zijn vervat in dit Evangelie en dit verbond, dat Schotland den Heere bezworen heeft.

Voor hen, die dit Evangelie niet willen gehoorzamen, is wreake toebereid, om de geheele wereld te laten zien, dat het beter is wie ook in de wereld tot vijand te hebben, dan Christus en Zijn Kerk tot uw vijand te maken, en om hen

te vertroosten, die aan den kant van onzen Heere staan.

Laat de wereld het tegengestelde zeggen, maar, die aan de zijde des Heeren staan wanneer Hij overwint, die zullen ook overwinnen. Is het niet genoeg, dat wij deel zullen hebben aan de zegevierende overwinning van onzen Heere, en dat Hij wrake zal regenen op Zijne en onze vijanden? Het is een deel van de vreugde der Kerk, dat er een dag zal komen, wanneer geen duivel in de hel, noch paus, noch prelaat, noch wie ook, die goddelooslijk tegen Zijn volk hebben beraadslaagd, als zij zich daarvan niet tot Hem bekeerd zullen hebben, hieraan zal ontkomen, dat Hij hen onder Zijne voeten zal vertreden, en dat Hij van hen zal zeggen: „Deze Mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zou zijn, bindt hunne handen en voeten, en werpt hen uit in de buitenste duisternis”.

Dit is een smartelijk vonnis, en toch heeft onze Heere het in Zijn Testament aan Zijn vijanden en aan de vijanden van Sion nagelaten. Zij zullen deel hebben aan de blijdschap van Christus, die Zijn zaak en Zijn verbond liefhebben, en zich verheugen wanneer Sion zich verblijdt, en droefvig zijn, wanneer de Kerke Gods benauwd is. Ziet, wat uw grootste vrees en droefheid is: Waarmede wordt gij in den morgen het eerst wakker, en wat is des avonds het laatst in uw gedachte? Als het over den staat van de Kerke Gods en van Sion gaat, dan kan er geen gezegender kenmerk zijn van een kind van God te zijn, dan dat de toestand van Sion u recht ter harte gaat. De schrijver van Ps. CXXXVII zegt in vers 5: „Indien ik u vergeet, o Jerusalem, zoo vergeete mijn rechterhand haarzelve.” Als uw blijdschap of uw droefheid overeenkomstig den toestand van de Kerk van Christus is, of die verheugd of bedroefd is, dan zult gij een deel krijgen van haar overwinning, dan zult gij met haar den buit helpen deelen. Wanneer Christus al Zijn vijanden, Rome, en Spanje, en den paus, en de prelaten heeft overwonnen, en gij geheel bezweet naast Christus zult zitten, dan zal Hij den zweetdoek van Zijn vertroosting nemen om u daarmede af te drogen. Dan zal Hij u aan Zijn hart en in Zijn schoot leggen, en Hij zal zeggen: Komt zingt met Mij een overwinningslied, alle gij, die deelgenooten zijt geweest van

Mijn smarte, komt nu, en hebt deel aan mijn vreugde. Komt en zit op een kussen naast Mij, en verheugt u in Mij en Mijne zaligheid. Nu, dezen Heere, Die dit voor ons heeft verworven en strijdt om het te bewaren, Zijnen Vader en onzen Vader en den Heiligen Geest, zij alle lof, kracht en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.